UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Técnicas cualitativas para a análise dos discursos e as realidades sociais		Código	615525008d
Titulación	Máster Universitario en Políticas Sociais e Intervención Sociocomunitaria (a distancia)			
Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuadrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Non presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Pedagoxía e DidácticaSocioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	Golías Pérez, Montserrat	Correo electrónico	montserrat.golias@udc.es	
Profesorado	Golías Pérez, Montserrat	Correo electrónico	montserrat.golias@udc.es	
Web	http://esomi.es/			
Descrición xeral	A materia aborda a investigación cualitativa en ciencias sociais focalizándose na súa peculiaridade, abordando diferentes aproximacións metodolóxicas e as súas implicacións para a acción social, e mostrando as diferentes técnicas cualitativas de recollida de datos e os procesos de análise do material empírico producido.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Identificar os rasgos distintivos e as tensións propias da indagación cualitativa en ciencias sociais	AM27	BM23 BM23 BM23 BM23 BM23	CM10 CM10 CM10 CM10
Comprender as peculiaridades da investigación cualitativa elaborando un deseño emerxente de investigación.	AM27 AM27	BM23 BM23 BM23 BM23 BM23 BM23 BM23	CM10 CM10 CM10 CM10 CM10 CM10
Pór en práctica as principais técnicas de recollida de datos propias da investigación cualitativa (entrevista, observación, grupo de discusión/grupo focal, historia de vida/relato biográfico).	AM27 AM27	BM23 BM23 BM23 BM23	CM10 CM10 CM10

Analizar e interpretar os datos procedentes da aplicación de técnicas cualitativas de recollida de datos nas ciencias sociais.	AM27 AM27 AM27	BM23 BM23 BM23 BM23 BM23 BM23 BM23 BM23 BM23 BM23 BM23	CM10 CM10
Preparar documentos e informes.	AM27 AM27	BM23 BM23 BM23 BM23 BM23 BM23 BM23	CM10 CM10 CM10

Contidos	
Temas	**Subtemas**
TEMA 1. INTRODUCIÓN Á METODOLOXÍA CUALITATIVA NAS CCSS.	- Historia, xénese e desenvolvemento da investigación nas Ciencias Sociais. - Paradigmas e perspectivas na investigación Cualitativa. - A metodoloxía cualitativa aplicada á intervención social. - Reflexividade ética e política da investigación cualitativa.
TEMA 2. CARACTERÍSTICAS E ELEMENTOS DO DESEÑO CUALITATIVO	- O debate en torno ao deseño cualitativo. - A flexibilidade do deseño cualitativo - O deseño emerxente e a construción do problema de investigación. - A definición de preguntas, obxectivos e hipóteses de traballo - Os elementos do deseño cualitativo: ámbitos temporais, espaciais e tamaño da unidade de análise. - As decisións do deseño: delimitación, selección e características das unidades de análise.
TEMA 3. ESTRATEXIAS E TÉCNICAS DE INVESTIGACIÓN CUALITATIVA	- As diferentes técnicas de investigación cualitativa, a súa elección, deseño e aplicación: Entrevistas en profundidade, Historias de vida., Relatos biográficos, Grupos de discusión, Observación... - Estratexias e técnicas innovadoras aplicadas á intervención social
TEMA 4. A ANÁLISE DOS DISCURSOS E AS REALIDADES SOCIAIS: TRATAMENTO E INTERPRETACIÓN DOS DATOS CUALITATIVOS	- Os datos cualitativos: tipos, selección, tratamento e análise - Fundamentos teóricos para a análise cualitativa - Elementos da análise discursiva, enfoques e tipoloxía de discursos - Análises de contido: Selección, importación, organización, xestión e codificación - Uso de software para a análise cualitativa (CAQDAS) - Interpretación e presentación de resultados

Planificación				
Metodoloxías / probas	**Competencias**	**Horas presenciais**	**Horas non presenciais / traballo autónomo**	**Horas totais**

Traballos tutelados	A1 A2 A3 A4 B22 B21 B20 B19 B18 B17 B15 B14 B13 B12 B11 B9 B7 B5 B4 B3 B2 B1 C1 C3 C4 C5 C6 C7	15	50	65
Sesión maxistral	A1 A2 A3 B3 B4 B11 B12 B16 C1 C2 C3	19	21	40
Obradoiro	A1 A2 A4 B3 B4 B5 B6 B14 B16 B17 B18 B20 B21 B22 C1 C3 C4 C5 C6	13	30	43
Atención personalizada		2	0	2
***Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado**				

Metodoloxías	
Metodoloxías	**Descrición**
Traballos tutelados	Consta de dúas partes que serán tutorizadas polo persoal docente: 1.Deseño dunha proposta de investigación 2.Deseño de técnicas cualitativas de recollida de datos. Posta en práctica dunha das técnicas deseñadas. Análise e interpretación do material empírico producido. Para o alumnado online subiranse as instrucións concretas sobre a súa realización na aula virtual. O profesorado guiaralles na súa realización de maneira telemática e tamén mediante titorías (colectivas e individuais) tal e como se recolle no apartado correspondente a ?atención personalizada? desta guía docente.
Sesión maxistral	O profesorado introducirá os diferentes contidos da materia en sesións maxistrais cuxo contido se porá a disposición do alumnado online na aula Virtual da materia. Estas motivarán a participación e o debate do estudantado (discusión dirixida), que se realizará a través dos foros virtuais habilitados para iso. Os documentos de apoio (textuais, audiovisuais, etc.), xunto coas presentacións utilizadas, estarán dispoñibles na plataforma virtual. Tamén poderán de facer uso das titorías para aclaracións sobre os contidos abordados nas sesións maxistrais.
Obradoiro	Realización de actividades prácticas nas que se combinan diferentes probas: lecturas, debates, análises de fontes secundarias, resolución de problemas, roll play, trátase de prácticas realizadas co apoio e supervisión da profesora da materia, que percorrerán todas as fases da elaboración dun proxecto de investigación con metodoloxía cualitativa e a aplicación das diferentes técnicas, e por tanto servirán de guía para a correcta realización do traballo tutelado. Para o alumnado online, estas actividades adaptaranse para a súa realización e seguimento a distancia a través das ferramentas habilitadas para iso na aula Virtual.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**

Traballos tutelados Obradoiro	Para o alumnado online, o profesorado ofrece titorías para todas as metodoloxías da materia. Convocarase a titorías colectivas ao alumnado online que se realizarán a través da ferramenta Teams, serán gravadas e subidas á Aula Virtual, para que o alumnado que teña incompatibilidade horaria poida consultalas de maneira asíncrona. Realizaranse titorías individuais a demanda do alumnado, que se poderán realizar de maneira virtual, preferentemente a través da ferramenta institucional Teams (previa solicitude cita no caso do alumnado que non pode asistir por incompatibilidade no horario de titoría do profesorado) Poderanse realizar consultas aos docentes da materia, a través dos foros de dúbidas habilitados para o alumnado non presencial. Aínda que se roga a utilización das canles de atención personaliza arriba indicados, o profesorado tamén estará dispoñible a través de correo electrónico.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	**Cualificación**
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A4 B22 B21 B20 B19 B18 B17 B15 B14 B13 B12 B11 B9 B7 B5 B4 B3 B2 B1 C1 C3 C4 C5 C6 C7	Para o alumnado a distancia o traballo de investigación será de carácter individual. Consistirá en: - O deseño dunha proposta de investigación cualitativa sobre unha temática elixida libremente polo alumnado. - Selección das técnicas de investigación cualitativa, deseño metodolóxico, aplicación e análise do material empírico producido.	60
Obradoiro	A1 A2 A4 B3 B4 B5 B6 B14 B16 B17 B18 B20 B21 B22 C1 C3 C4 C5 C6	Realización de actividades prácticas (de carácter grupal ou individual) nas que se combinan diferentes probas: lecturas, debates, análises de fontes secundarias, resolución de problemas, roll play, trátase de prácticas sobre un tema específico, realizadas co apoio e supervisión do profesorado da materia.	40

Observacións avaliación

A avaliación do alumnado de modalidade online, con recoñecemento de dedicación a tempo parcial ou con dispensa académica de exención de asistencia, realizará as mesmas actividades do taller que o alumnado presencial (40%) O resto da avaliación (60%), consistirá na realización dun traballo individual.

Na 2ª oportunidade, os criterios de avaliación e os traballos tutelados serán iguais aos propostos para a 1ª convocatoria.

É obrigatorio resolver as actividades de forma razoada, apoiando e argumentando en base aos documentos da materia e outros que poidan considerarse de interese.
O uso indebido de citas e referencias bibliográficas pode resultar nunha sanción na cualificación final e o plaxio no suspenso da materia
A entrega dos traballos que se realicen nesta materia realizarase a través da ferramenta habilitada para iso na aula virtual, en formato dixital e nas datas indicadas polo profesorado.

Fontes de información

Bibliografía básica	Coppedge, M. (2012). Democratization and research methods. New York: Cambridge University Press. Creswell, John W (1994). Research design: qualitative and quantitative approaches. Thousand Oaks: Sage. Goulding, Ch. (2002). Grounded theory: a practical guide for management, business and market researchers. London: Sage. Krueger, R. A. (1997). Developing questions for focus groups. London: Sage. Krueger, R. A. (1997). Analyzing & reporting focus group results. London: Sage. Locke, K.D. (2001). Grounded theory in management research. London: Sage. Morgan, D.L. (1997). Planning focus groups. London: Sage. Morgan, D.L. (1998). The focus group guidebook. London: SAGE. Morse, J. (ed) (1994). Critical issues in qualitative research methods. London: Sage. Nagy Hesse-Biber, P.L. (eds) (2006). Emergent methods in social research. Thousand Oaks, California: Sage Silverman, D. (1993). Interpreting qualitative data: methods for analysing talk, text and interaction. London: Sage. Strauss, A. y Corbin, J. (1990). Basics of Qualitative Research. London: Sage. Wertz, F. J. (2011). Five ways of doing qualitative analysis: Phenomenological psychology, grounded theory, discourse analysis, narrative research, and intuitive inquiry. New York: Guilford Press.Denzin, N.K. y Lincoln, Y. S. (Coords.) (2012). Manual de investigación cualitativa. Volumen. II. Paradigmas y perspectivas en disputa. Barcelona: Gedisa. Capítulo:8Flick, U. (2004). Introducción a la investigación cualitativa. Madrid: Morata. Capítulo: IIJackson, Ph W. (1991). La vida en las aulas. Madrid: Morata. (Introducción)Lather, P. (2006). Paradigm proliferation as a good thing to think with: teaching research in education as a wild profusion. International Journal of Qualitative Studies in Education,19(1), January-February, 35-57.Denzin, N.K. y Lincoln, Y. S. (Coords.) (2012). Manual de investigación cualitativa. Volumen. I. El campo de la investigación cualitativa. Barcelona: Gedisa (Cap.6 Christians, C. G. La ética y la política en la investigación cualitativa.Flick, U. (2004). Introducción a la investigación cualitativa. Madrid: Morata.Libros generalesGoetz, J. P.y LeCompte. M.D. (1988). Etnografía y diseño cualitativo en investigación educativa. Madrid: Morata.Hammersley, M. y Atkinson, P. (2001). Etnografía. Métodos de investigación. Barcelona: Paidós.House, E. R. y Howe, K. R. (2001). Valores en evaluación e investigación social. Madrid: Morata.Stake, R. E. (1998). Investigación con estudio de casos. Madrid: Morata.Taylor, S.J. y Bogdan, R. (1986). Introducción a los métodos cualitativos de investigación. Barcelona: Paidós. Corbetta, P., & Fraile Maldonado, M. (2003). Metodología y técnicas de investigación social. Madrid: McGraw-Hill. Denzin, N. K., y Lincoln, Y. S. (2011). The Sage handbook of qualitative research (4th ed.).. Thousand Oaks: Sage. Delgado, J.M y Gutiérrez, J (coord) (1994). Métodos y técnicas cualitativas de investigación en Ciencias Sociales. Madrid: Síntesis. García Ferrando, M., Ibáñez, J., y Alvira Martín, F. (1986). El análisis de la realidad social. Métodos y tecnicas de investigación. Madrid: Alianza. Gutiérrez, J. (2008). Dinámica del grupo de discusión. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. Ibáñez, J. (1992). Más allá de la sociología: El grupo de discusión: Teoría y crítica (3ª ed.). Madrid: Siglo XXI. Jorge Sierra, E. (2003). Nuevos elementos para la reflexión metodológica en sociología. Del debate cuantitativo/cualitativo al dato complejo. Papers, 70, 57-81. King, G., Verba, S., & Keohane, R. O. (2000). El diseño de la investigación social. La inferencia científica en los estudios cualitativos. Madrid: Alianza. Krueger, R. (1991). El grupo de discusión. Guía práctica para la investigación aplicada. Madrid: Pirámide. Lozares, C, Martín, A. López, P. (1998). El tratamiento multiestratégico en la investigación sociológica. Papers, 55, 27-43. Murillo, S. (2006). Detectives y camaleones: el grupo de discusión. Una propuesta para la investigación cualitativa. Madrid: Talasa. Sarabia, B (1997). Metodología cualitativa en España. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. Trinidad., A. Carrero,V y Soriano, R (2006). Teoría fundamentada "grounded theory" : la construcción de la teoría a través del análisis interpretacional. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. Valles Martínez, M. (1997 (2003 reimp.)). Técnicas cualitativas de investigación social: reflexión metodológica y práctica profesional. Madrid: Síntesis. William, E. (2007). The case study handbook: how to read, discuss, and write persuasively about cases. Boston, Mass.: Harvard Business School Press. Conde Gutiérrez del Alamo, F. (2009). Análisis sociológico del sistema de discursos. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. van Dijk, T.A. (2009). Discurso y poder. Barcelona: Gedisa. Kvale, S. (2011). Las entrevistas en investigación cualitativa. Madrid: Morata. Flick, U. (2014). La gestión de la calidad. Madrid: Morata Flick, U. (2015). El diseño de la Investigación Cualitativa. Madrid: Morata Velasco, M. y Díaz de Rada, A. (1997). La lógica de la investigación etnográfica. Barcelona: Trotta Simons, H. (2011). El estudio de caso teoría y práctica. Madrid: Morata Harrison, H.; Birks, M.; Franklin, R. y Mills, J. (2017). Case Study Research: Foundations and Methodological Orientations . Forum: Qualitative Social Research, 18(1)NOTA: Esta bibliografía é susceptible de ser modificada a medida que avanza o curso académico co fin de adecuarse ás necesidades formativas do alumnado. Realizarase unha selección de títulos da listaxe final que será de traballo e comentario obrigatorios nas diferentes actividades propostas (actividades iniciais, traballos tutelados, sesión

maxistral e/ou discusión dirixida)

Bibliografía complementaria	

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Materias que continúan o temario
Prácticas externas/615525028 Deseño de proxectos e traballos de investigación/615525029 Traballo Final de Mestrado (TFM)/615525031 Investigación-acción participativa, acción comunitaria e xestión das organizacións sociais/615525010
Observacións
Ao ser unha materia obrigatoria, cursarana todos o alumno/as matriculados no máster. Os requisitos de acceso son os requisitos xerais de admisión no máster. Os alumnos/as (independentemente da modalidade elixida, presencial ou online) deberán revisar periodicamente a plataforma virtual e consultar os documentos e actividades propostos. É obrigatorio resolver as actividades de forma razoada, apoiando e argumentando en base aos documentos da materia e outros que poidan considerarse de interese.O uso indebido de citas e referencias bibliográficas pode resultar nunha sanción na cualificación final e o plaxio no suspenso da materia A entrega dos traballos que se realicen nesta materia realizarase a través da ferramenta habilitada para iso na aula virtual, en formato dixital e nas datas indicadas polo profesorado.Nesta materia:Débese facer un uso sustentable dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural.Terase en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionais.De acordo coas diferentes normativas de aplicación para a docencia universitaria, débese incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (utilizarase unha linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores e autoras, fomentarase a intervención en clase de todos os estudantes, etc. Farase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas, e incidirá na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade.Facilitarase a plena integración do alumnado que, por motivos físicos, sensoriais, psíquicos ou socioculturais, experimente dificultades para un acceso adecuado, igualitario e rendible á vida universitaria.Sosterase o principio de debate democrático, escoitando e respectando todas as opinións diversas ao redor dos temas tratados, tanto de parte do profesorado como do alumnado.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías